MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-3 ta' April, 2009

Citazzjoni Numru. 138/2008

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fit-8 ta’ April 2008, li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett:

1. Illi l-esponent u l-konvenuta żżewġu fis-26 ta’ Novembru, 1994 (*vide* ċertifikat taż-żwieġ hawn anness bħala Dok. ‘A’) u miż-żwieġ tagħhom huma kellhom żewġ ulied.

2. Illi l-kontendenti bdew joħorġu flimkien ta’ eta’ żgħira ħafna u mill-ewwel bdew jidħlu għand xulxin; huma qatt ma kellhom ebda relazzjoni ma’ persuni oħrajn qabel, ma

kienux jiffrekwentaw ħbieb u ż-żwieġ seħħ bħala pass naturali anke għaliex l-esponent kellu l-post tiegħu illi kien bena huwa stess fuq biċċa art li kien tah missieru.

3. Illi xi żmien qabel iż-żwieġ il-partijiet kienu ttronkaw l-għerusija *stante* illi l-konvenuta ma riditx tmur tgħix fil-limiti tar-Rabat fil-post li kien bena l-esponent u l-esponent kien qalilha illi dak kien il-post li għandu u li jekk ma riditx tgħix hemm allura ma setgħux ikomplu flimkien.

4. Illi kien hemm bosta affarijiet billi l-esponent ma kienx jaf dwar il-konvenuta u li kien skoprihom biss snin wara li ġie ċelebrat iż-żwieġ bejniethom, fejn jirriżulta illi l-konvenuta kienet iżżewġet pero' f'moħħha kienet qed teskludi ċertu dmirijiet u obbligazzjonijiet essenzjali tal-ħajja miżżewġa.

5. Illi l-kunsens tal-partijiet għal dan iż-żwieġ ma kienx wieħed verament sħiħ u liberu izda wieħed kundizzjonat minn bosta fatturi u ċirkostanzi kif ser jiġi ampjament pruvat waqt it-trattazzjoni ta' din il-kawża.

6. Illi bejn il-kontendenti qatt ma kien hemm ebda diskussjoni serja dwar dawk li huma d-dmirijiet, id-drittijiet u r-responsabbiltajiet tal-ħajja miżżewġa.

7. Illi wara bosta problemi l-kontendenti kienu sseparaw u llum wieħed mill-ulied jgħix ma' l-esponent filwaqt illi l-ieħor jgħix mal-konvenuta.

8. Illi għar-raġunijiet hawn esposti u kif ser jiġi ampjament pruvat waqt it-trattazzjoni ta' din il-kawża, iż-żwieġ ikkuntrattat bejn il-kontendenti fis-26 ta' Novembru, 1994 huwa wieħed null u bla ebda effett u dan *ai termini* tal-provvedimenti ta' l-artikolu 19(1) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta b'mod ġenerali u b'mod partikolari *ai termini* tal-paragrafi (c) u / jew (d) u / jew (f) u / jew (g) ta' l-imsemmi artikolu 19(1) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

9. Illi l-esponent qed jikkonferma bil-ġurament tiegħu l-fatti kollha kif kontenuti f'dan ir-rikors ġuramentat.

Tgħid għalhekk il-konvenuta għaliex m'għandhiex din l-Onorabbli Qorti:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi illi ż-żwieġ iċċelebrat bejn il-kontendenti fis-26 ta' Novembru, 1994 huwa null u bla ebda effett skond il-liġi u dan a tenur ta' l-artikolu 19(1) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta b'mod generali u b' mod partikulari a tenur tal-provvedimenti tal-paragrafi (c) u / jew (d) u / jew (f) u / jew (g) ta' l-istess artikolu 19(1) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

2. Konsegwentement tordna li ssir l-annotazzjoni opportuna fl-Att taż-żwieġ relattiv tal-kontendenti (kopja hawn annessa).

Il-konvenuta hija minn issa nġunta għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuta, ippreżentata fit-12 ta' Mejju 2008, li permezz tagħha eċċepiet:

1. Illi l-konvenuta taqbel mat-talba ta' l-attur fis-sens li ż-żwieġ ta' bejn il-kontendenti għandu jiġi dikjarat null iżda mhux għal xi raġunijiet imputabbli esklussivament għaliha;

2. Illi l-kunsens ta' l-attur għal dan iż-żwieġ inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu u ta' l-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa;

3. Illi l-kunsens ta' l-attur għal dan iż-żwieġ kien vizzjat b' difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa u fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha;

4. Illi ż-żwieġ bejn il-kontendenti huwa null u bla effett skond il-liġi iżda għar-raġunijiet fuq imsemmija lkoll imputabbli unikament lill-attur;

5. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali;

Rat l-affidavits tal-partijiet;

Rat il-verbal tas-seduta ta' l-20 ta' Frar 2009 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fis-26 ta' Novembru, 1994 a bażi ta' l-Artikolu 19(1) (c), (d) (f) u (g) tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta taqbel għal raġunijiet imputabbli lill-attur; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: *"F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju.*" (<u>Anna Tonna vs Alexander Tonna</u> deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attur jirrigwardaw:

19 (1) (c) – qerq dwar il-kwalita' tal-parti l-oħra;
19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta’ xi parti jkun inkiseb b’esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

19 (1) (g) – il-kunsens marbut ma’ kundizzjoni fil-futur.

Mill-provi mressqa jidher li ż-żwieġ sar meta l-partijiet kellhom ftit aktar minn għoxrin sena u għalkemm iż-żwieġ ipperdura għal ftit snin ma kienx mibni fuq pedamenti sodi.

Kif qalet il-Qorti ta’ l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta’ Jannar, 2006):

“Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe’ li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta’ kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta’ l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe’ li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b’anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta’ min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi ppruvat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta’ l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b’att pożittiv tal-volonta’ ta’ dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta’ simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita’ ta’ żwieġ bażata fuq il-kawżali ta’ simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq

nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: *"B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: *"Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*"

L-attur jgħid li peress li għalihom it-tnejn kienet l-ewwel esperjenza ta' namur ma kellhomx din l-intwizzjoni li jindunaw illi ma kienux addattatti għal xulxin minħabba l-isfond familjari tagħhom u jgħid li tant huwa minnu li llum it-tnejn li huma jinsabu f'relazzjoni ma' ħaddiehor b'mod iktar sod. L-istorja ta' dan iż-żwieġ kif rakkontata mill-attur twassal lill-Qorti għal konklużjoni li in effetti l-partijiet kienu nieqsa mid-diskrezzjoni neċessarja biex ikollhom żwieġ validu.

Għalhekk il-Qorti tiddeċiedi din il-kawża billi tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ ċelebrat bejn il-partijiet fis-26 ta' Novembru 1994; spejjeż ikunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------